

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET BLAGAJAC protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 50236/16)

PRESUDA

STRASBOURG

9. svibnja 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Blagajac protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 50236/16) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljani g. Alen Blagajac, koji je rođen 1969. godine i živio je u Zagrebu („podnositelj zahtjeva”) i kojeg je zastupala gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 22. kolovoza 2016.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o poštenosti postupka, posebice jednakosti stranaka u postupku i zakonitosti pretrage njegova prijenosnog računala i mobilnih telefona, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim,

očitovanja stranaka,

odluku o odbacivanju prigovora Vlade o ispitivanju zahtjeva od strane odbora,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 11. travnja 2023. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva, koji je bio odvjetnik, zbog davanja mita u opsežnom korupcijskom predmetu koji je uključivao zemljišnoknjižne referente. Tijekom istrage protiv podnositelja i nekoliko drugih okrivljenika određene su posebne izvidne mjere, a dokazi prikupljeni na taj način upotrijebljeni su kao dokaz u kaznenom postupku protiv njega.

2. U razdoblju od lipnja do kolovoza 2007., na prijedlog Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: „USKOK”), Županijski sud u Zagrebu odredio je mjeru nadzora i tehničkog snimanja telefonskih razgovora i sredstava za tehničko komuniciranje na daljinu, u odnosu na nekoliko osoba, među ostalim i podnositelja zahtjeva, zbog sumnje u davanje i/ili primanje mita i zlorabu položaja zemljišnoknjižnih referenata. Navedena je mjera proširena i produljena nekoliko puta, a u konačnici je u odnosu na podnositelja ukinuta 9. prosinca 2007.

3. Dana 11. prosinca 2007., na temelju sudskog naloga, policija je pretražila stan podnositelja zahtjeva i privremeno oduzela njegovo prijenosno računalo. Pretraži su svjedočile dvije osobe i podnositelj zahtjeva koji je

odbio angažirati branitelja i nije imao nikakvih primjedbi na pretragu ili sadržaj zapisnika o pretrazi koji je potpisao.

4. Istog dana policija je provela i pretragu podnositeljeva odvjetničkog ureda i osobnog automobila te je oduzela različite dokumente. Tim su pretragama prisustvovali istražni sudac i predstavnik Hrvatske odvjetničke komore, a podnositelj nije imao nikakvih primjedbi i potpisao je zapisnike o pretragama.

5. Dana 11. prosinca 2007. tijekom uhićenja podnositelja zahtjeva privremeno su mu oduzeta dva mobilna telefona, za koje je potpisao potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta. Pušten je na slobodu 31. siječnja 2008.¹

6. Na prijedlog USKOK-a, dana 17. prosinca 2007. Županijski sud u Zagrebu pokrenuo je istragu protiv podnositelja zahtjeva i još dvadeset i pet osoba. Podnositelj nije podnio žalbu protiv tog rješenja.

7. Na prijedlog USKOK-a, Županijski sud u Zagrebu naložio je obavljanje pretrage podnositeljeva prijenosnog računala i dva mobilna telefona za 5. ožujka 2008.; podnositelj je prigovorio pretrazi u odnosu na podatke prije datuma određivanja posebnih izvidnih mjera protiv njega. Nije prigovorio postupanju ili tijeku pretrage ni sadržaju zapisnika koji je potpisao.

8. Dana 31. prosinca 2008. USKOK je podigao optužnicu protiv podnositelja zahtjeva i drugih okrivljenika, a dokaze prikupljene posebnim izvidnim mjerama dostavio je raspravnom sudu. Podnositelj zahtjeva podnio je prigovor navodeći da mu nije omogućeno izvršiti uvid u spis koji je sadržavao dokaze prikupljene posebnim izvidnim mjerama, ali njegov je prigovor odbijen, a da nije pružen nikakav jasan odgovor na taj prigovor.

9. Na ročištima održanima 22. i 23. listopada i 18. prosinca 2009. i 26. travnja 2010. podnositelju zahtjeva uručeni su prijepisi audiozapisa s CD-a snimljenih tijekom provođenja posebnih izvidnih mjera koje je pripremio vještak za informatiku. Relevantni materijali također su reproducirani na raznim ročištima. Podnositelj je saslušan pred raspravnim sudom 15. prosinca 2010.

10. Dana 29. prosinca 2010. Županijski sud u Zagrebu osudio je podnositelja zahtjeva zbog davanja mita zemljišnoknjižnim referentima. Osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci uz primjenu uvjetne osude od tri godine i zabranjeno mu je obavljanje odvjetničke djelatnosti godinu dana. Stranke su podnijele žalbe.

11. Dana 15. svibnja 2012. Vrhovni sud primio je obrazloženo mišljenje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske o pravnim i činjeničnim pitanjima predmeta, u kojem je zatražilo da se žalba podnositelja zahtjeva

¹ U izvorniku presude Europski sud je omaškom naveo da je podnositelj zahtjeva pušten na slobodu 31. siječnja 2007.

odbije i da se njegova kazna povećá. Ti podnesci nikad nisu dostavljeni obrani.

12. Vrhovni sud zakazao je sjednicu žalbenog vijeća za 10. i 11. travnja 2013., na koju su pozvani podnositelj i njegov branitelj.

13. Dana 11. travnja 2013. Vrhovni sud odbio je žalbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu i potvrdio je prvostupanjsku presudu.

14. Dana 25. svibnja 2016. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu. Ova odluka je dostavljena podnositelju 7. lipnja 2016.

15. Podnositelj zahtjeva prigovorio je: (a) zbog nezakonitosti pretrage njegova prijenosnog računala i mobilnih telefona i upotrebe tako prikupljenih dokaza u postupku protiv njega; (b) zbog nemogućnosti izvršenja uvida u spis o provođenju posebnih izvidnih mjera, činjenice da su tako prikupljeni dokazi bili upotrijebljeni kao dokaz u kaznenom postupku protiv njega i činjenice da posljedično nije imao vremena pripremiti svoju obranu; (c) zbog činjenice da obrazloženi podnesci Državnog odvjetništva u tijeku žalbenog postupka nisu dostavljeni obrani.

OCJENA SUDA

I. PRETHODNO PITANJE

16. Podnositelj zahtjeva preminuo je 13. listopada 2020. Dana 16. studenoga 2020. njegova supruga izrazila je želju da ustraje u zahtjevu u njegovo ime, čemu se Vlada usprotivila.

17. U skladu sa svojom dobro utvrđenom sudskom praksom o tom pitanju (vidi *Mile Novaković protiv Hrvatske*, br. 73544/14, stavci 33. – 34., 17. prosinca 2020., s daljnjim upućivanjima), Sud smatra da podnositeljeva supruga kao njegova nasljednica ima aktivnu legitimaciju za nastavljanje postupka umjesto podnositelja zahtjeva te odbacuje prigovor Vlade u tom pogledu.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 8. KONVENCIJE

18. Opća načela o pretrazi imovine sažeta su u predmetu *Dragan Petrović protiv Srbije* (br. 75229/10, stavci 69. – 73., 14. travnja 2020.).

19. Pretraga podnositeljeva prijenosnog računala i mobilnih telefona predstavljala je miješanje u podnositeljevo pravo na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja iz članka 8. Konvencije (vidi, primjerice, *Särgava protiv Estonije*, br. 698/19, stavak 85., 16. studenoga 2021.).

20. Navedeno miješanje temeljilo se na zakonu, i to članku 213. i članku 211.b stavku 2. Zakona o kaznenom postupku. U mjeri u kojoj je podnositelj zahtjeva prigovorio da je pretraga bila nezakonita zbog odsutnosti istražnog suca i predstavnika Hrvatske odvjetničke komore kako je propisano

člankom 17. Zakona o odvjetništvu, Vlada je objasnila da je njihova prisutnost potrebna samo u slučaju pretrage osobe podnositelja zahtjeva ili njegova odvjetničkog ureda. Međutim, za pretragu pokretnina, kao što su prijenosno računalo ili mobilni telefoni, takav uvjet ne postoji, što dodatno potvrđuje praksa Vrhovnog suda koju je [Vlada] dostavila. Sud ne vidi razlog da se ne složi. Štoviše, primjećuje da je navedena pretraga obavljena na temelju pisanog i obrazloženog sudskog naloga u nazočnosti podnositelja zahtjeva, koji je mogao na zapisnik dati primjedbu o svakoj navodnoj nepravilnosti ili nezakonitosti, ili ga u potpunosti odbiti potpisati, ali on to nije učinio.

21. Navedeno miješanje težilo je i legitimnom cilju borbe protiv korupcije i sprječavanja organiziranog kriminala i u danim okolnostima nije bilo nerazmjerno tom cilju niti je podnositelj tvrdio da je na bilo koji način ugrozilo zaštitu odvjetničke tajne (usporedi nasuprot tome gore navedeni predmet *Särgava*, stavci 92. – 110.).

22. Iz toga slijedi da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

A. Navodno neotkrivanje i upotreba dokaza prikupljenih posebnim izvidnim mjerama

23. Opća načela o neotkrivanju i upotrebi dokaza prikupljenih posebnim izvidnim mjerama sažeta su u predmetu *Matanović protiv Hrvatske* (br. 2742/12, stavci 149. – 159., 4. travnja 2017.).

24. Kad je riječ o dokazima izvedenima pred raspravnim sudom, Sud primjećuje da su podnositelju zahtjeva dostavljeni prijepisi audiozapisa koje je pripremio vještak za informatiku čija neovisnost i nepristranost nikada nisu dovedene u pitanje (usporedi gore navedeni predmet *Matanović*, stavak 164.). Te su snimke također reproducirane na raspravi i podnositelju je pruženo dovoljno mogućnosti da ospori njihov sadržaj, ali to nikada nije učinio. Stoga ništa Sudu ne omogućuje da zaključi da je podnositelj bio spriječen na odgovarajući način pripremiti svoju obranu u pogledu dokaza izvedenih pred raspravnim sudom (usporedi gore navedeni predmet *Matanović*, stavci 163. – 169.).

25. U dijelu u kojem je podnositelj prigovorio da nije imao mogućnost izvršiti uvid u preostale dokaze prikupljene posebnim izvidnim mjerama, Vlada je ustvrdila da je od pokretanja istrage podnositelj zahtjeva imao mogućnost izvršiti uvid u spis USKOK-a koji je sadržavao sve dokaze prikupljene posebnim izvidnim mjerama, ali to nikada nije učinio. Prema navodima Vlade, USKOK je Županijskom sudu u Zagrebu uz optužnicu dostavio sveukupan sadržaj spisa o posebnim izvidnim mjerama te je

podnositelj mogao izvršiti uvid u relevantne dokaze i u spisu tog suda, ali to nije učinio. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da nikada nije znao za postojanje spisa USKOK-a i da je pokušao izvršiti uvid u jedan drugi spis koji je sadržavao snimljene materijale, ali rečeno mu je da je dotični spis arhiviran. Nije dostavio nikakve dokaze u tom pogledu.

26. Sud mora primijetiti da se na spis USKOK-a upućivalo u rješenju o pokretanju istrage protiv podnositelja zahtjeva te je stoga morao znati za njegovo postojanje barem od tog trenutka nadalje (vidi stavak 6 ove presude). Stoga se podnositeljeva tvrdnja da nije znao za taj spis tijekom istrage ne doima vrlo vjerodostojnom. Štoviše, u spisu nema dokaza da je podnositelj ikada zatražio pristup dotičnim dokazima u spisima koje je navela Vlada niti se čini da je stalno prigovarao svojoj navodnoj nemogućnosti da im pristupi, s obzirom na to da se takav prigovor ne spominje nigdje u raspravnim zapisnicima ili u prvostupanjskoj presudi (usporedi gore navedeni predmet *Matanović*, stavci 170. – 187.).

27. U svjetlu svih dokumenata koje posjeduje, Sud smatra da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i da se mora odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije. S obzirom na gore navedeni zaključak, nema potrebe da Sud odvojeno ispituje podnositeljeve navode sa stajališta članka 6. stavka 3. točke (b) jer oni predstavljaju prigovor da nije imao pošteno suđenje (vidi gore navedeni predmet *Matanović*, stavak 149.).

B. Upotreba dokaza prikupljenih navodno nezakonitom pretragom

28. Sud je podnositeljev prigovor o navodnoj nezakonnosti pretrage njegova prijenosnog računala i mobilnih telefona proglasio nedopuštenim (vidi stavak 22. ove presude).

29. To podrazumijeva da dotična pretraga i njome prikupljeni dokazi nisu bili nezakoniti jer je uvjet da se svako miješanje u prava podnositelja zahtjeva zaštićena člankom 8. mora temeljiti na zakonu svojstven jamstvima tog članka. Sud nadalje utvrđuje da navodi podnositelja u tom pogledu ne upućuju na postojanje povrede jamstava poštenog suđenja u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Bosak i drugi protiv Hrvatske*, br. 40429/14 i tri druga zahtjeva, stavak 77., 6. lipnja 2019.).

30. Iz toga proizlazi da je ovaj dio zahtjeva očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

C. Navodna povreda načela jednakosti stranaka u postupku u pogledu podnesaka Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

31. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

32. Sud primjećuje da je u više navrata utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja obrazloženih podnesaka nadležnog državnog odvjetništva obrani (vidi *Zahirović protiv Hrvatske*, br. 58590/11, stavci 42. – 50., 25. travnja 2013.; *Lonić protiv Hrvatske*, br. 8067/12, stavci 83. – 86., 4. prosinca 2014.; gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavci 91. – 101.; i *Romić i drugi protiv Hrvatske*, br. 22238/13 i šest drugih zahtjeva, stavci 91. – 95., 14. svibnja 2020.; i usporedi nasuprot tome *Šimundić protiv Hrvatske* (odl.), br. 22388/16, stavci 20. – 22., 26. ožujka 2019.).

33. U gore navedenim predmetima Sud je razmatrao iste tvrdnje kao i one koje je Vlada iznijela u ovom predmetu. Nakon pregleda svih dokumenata koji su mu dostavljeni, Sud smatra da Vlada nije izložila nijednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drukčiji zaključak.

34. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u tom pogledu.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

35. Podnositelj zahtjeva potraživao je 5.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede članka 6. i 6.000,00 eura zbog povrede članka 8. Potraživao je i 37.500,00 hrvatskih kuna (HRK; približno 5.000,00 EUR) na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred ovim Sudom.

36. Vlada je osporila ta potraživanja.

37. Na temelju utvrđene povrede Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

38. Nadalje, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i prethodno navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi podnositelju zahtjeva iznos od 850,00 EUR na ime troškova i izdataka nastalih u postupcima pred domaćim sudovima i iznos od 1.000,00 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom, uvećane za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o nedostavljanju obrazloženih podnesaka Državnog odvjetništva obrani tijekom žalbenog postupka dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja obrazloženih podnesaka Državnog odvjetništva obrani u tijeku žalbenog postupka;

3. *presuđuje*

- (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
 - (i) 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 1.850,00 EUR (tisuću osamsto pedeset eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 9. svibnja 2023. u skladu s člankom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524